

Przykłady analiz opłacalności energetycznej i ekonomicznej

- ✓ Docieplanie pełnych przegród zewnętrznych
- ✓ Zamiana istniejących okien na nowe
- ✓ Wykorzystanie pompy ciepła do wspomaganie systemu przygotowania ciepłej wody
- ✓ Wykorzystanie pompy ciepła do wspomaganie systemu centralnego ogrzewania
- ✓ Zastosowanie układu źródła ciepła: olejowy kocioł grzewczy i elektryczna sprężarkowa pompa ciepła (ESPE) w miejsce kotła kondensacyjnego
- ✓ Zastosowanie rekuperatora ciepła w układzie wentylacyjnym budynku

Docieplenie pełnych przegród zewnętrznych

Ocena opłacalności i wybór wariantu zmniejszającego straty ciepła przez przenikanie ciepła	Przegroda
	Pełne przegrody zewnętrzne
Dane: powierzchnia przegrody do obliczenia strat A , m ²	136,08
powierzchnia przegrody do obliczenia kosztu A_{koszt} , m ²	145,15
Opis wariantów usprawnienia: założono ocieplenie ściany metodą bezspoinową (BSO) z użyciem styropianu o współczynniku przewodności $\lambda=0,045$ W/mK	
Analizowano 5 wariantów różniących się grubością warstwy izolacji termicznej:	
Wariant 1: o grubości warstwy izolacji 4 cm	
Wariant 2: o grubości warstwy izolacji 8 cm	
Wariant 3: o grubości warstwy izolacji 11 cm	
Wariant 4: o grubości dla której $U \leq 0,3$ W/m²K	
Wariant 5: o grubości warstwy izolacji o 1 cm większej niż w wariancie 4	

Oszczędności kosztów dla wariantów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego

Lp.	Rodzaj usprawnienia termomodernizacyjnego	planowane koszty robót	SPBT
		zł	lata
1	grubość izolacji 4 cm	15967,0	12,61
2	grubość izolacji 8 cm	16837,0	11,65
3	grubość izolacji 11 cm	17708,0	11,69
4	grubość izolacji 12 cm	17999,0	11,75
5	grubość izolacji 13 cm	18288,0	11,82

Lp.	Omówienie	Jednostka	Stan istniejący	Warianty				
				1	2	3	4	5
1	Grubość dodatkowej warstwy izolacji termicznej; g =	m	—	0,04	0,08	0,11	0,12	0,13
2	Zwiększenie oporu cieplnego ΔR	(m ² ·K)/W		0,901	1,79	2,457	3,431	2,901
3	Opór cieplny R	(m ² ·K)/W	0,752	1,653	2,542	3,209	3,431	3,653
4	$Q_{0U}, Q_{1U} = 8,64 \cdot 10^{-5} \cdot S_d \cdot A/R$	GJ/a	63,34	28,65	18,63	14,76	13,80	12,96
5	$q_{0U}, q_{1U} = 10^{-6} \cdot A \cdot (t_{W0} - t_{Z0})/R$	MW	0,0077	0,0035	0,0023	0,0018	0,0017	0,0016
6	Roczna oszczędność kosztów $\Delta O_{ru} = (Q_{0U} - Q_{1U})O_Z + 12(q_{0U} - q_{1U})O_m$	zł/a		1265,94	1445,43	1514,80	1531,91	1546,93
7	Cena jednostkowa usprawnienia	zł/m ²		110	116	122	124	126
8	Koszt realizacji usprawnienia (N_U)	zł		15966,50	16837,40	17708,30	17998,60	18288,90
9	SPBT = $N_U/\Delta O_{ru}$	lata		12,61	11,65	11,69	11,75	11,82
10	U_0, U_1	W/m ² ·K	1,329	0,605	0,393	0,312	0,291	0,274

Podstawa przyjętych wartości N_U

Przyjęto ceny jednostkowe ocieplenia 1m² wg oferty firmy "LIPIŃSKI" ul. Kozia 20 Kraków

Koszt usprawnienia stanowi iloczyn ceny jednostkowej i całkowitej powierzchni ścian zewnętrznych do ocieplenia ($A_{10,15}$)

Wybrany wariant: 4

Koszt: 17998,60

SPBT = 11,75

Nr wariantu	Q_{co} , GJ	q_{co} , kW	Q_{or} , zł	Q_r , zł	N, zł
1	196,50	21,10	9017,0	1528,4	15967,0
2	187,07	19,80	8566,3	1979,1	16837,0
3	182,53	19,25	8354,1	2191,3	17708,0
4	180,42	18,97	8253,9	2291,5	17999,0
5	179,86	18,89	8227,0	2318,4	18288,0
istniejące	228,81	25,30	10545,4	—	—

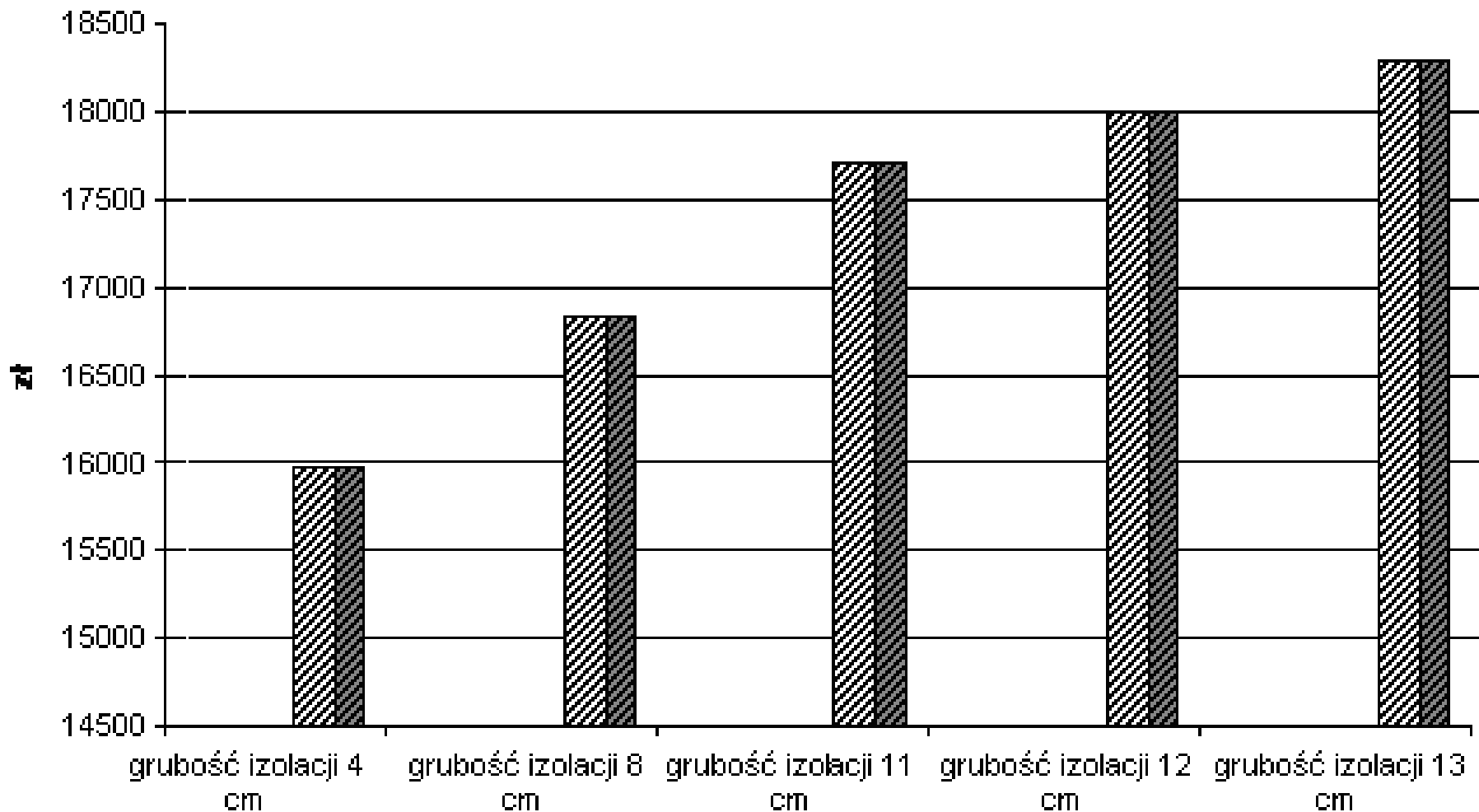
Q_{co} -sezonowe zużycie energii, q_{co} - obliczeniowe zapotrzebowanie na moc cieplna na ogrzewanie, Q_{or} - koszt ogrzewania, Q_r -roczna oszczędność kosztów, N- koszty realizacji usprawnień

Dokumentacja wyboru optymalnego wariantu przedsięwzięcia termomodernizacyjnego

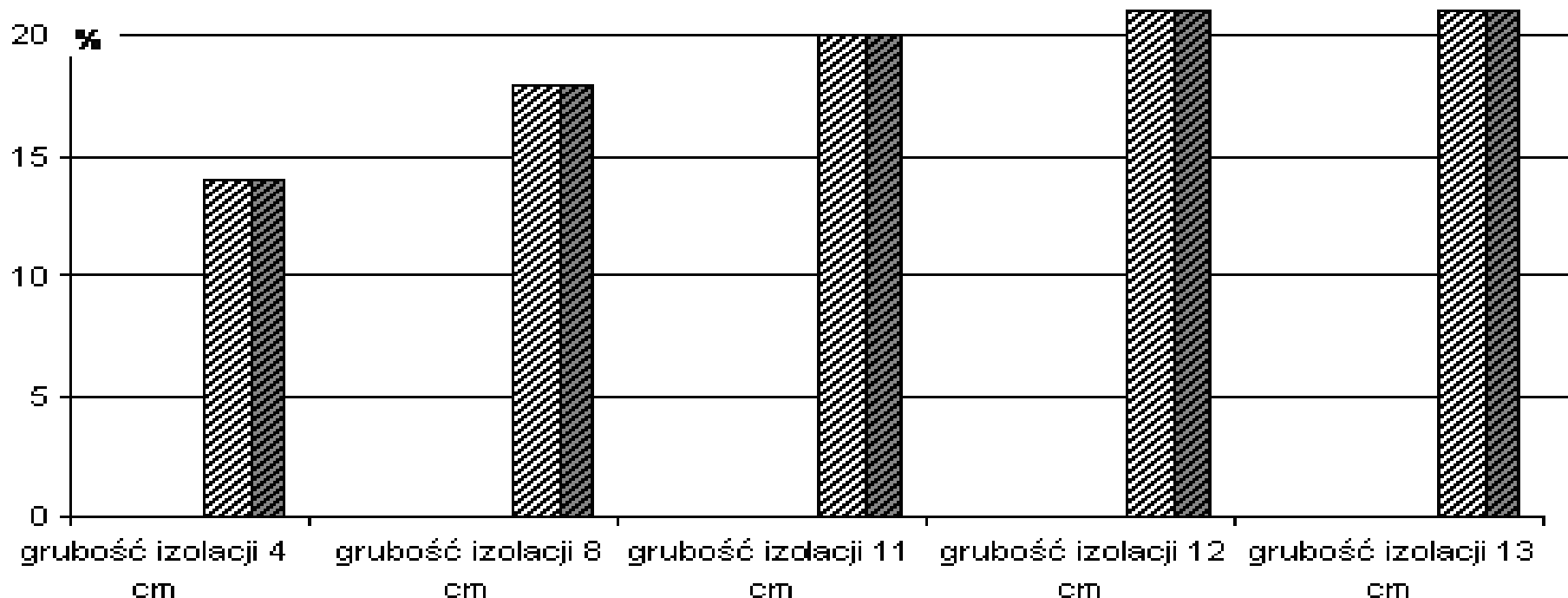
Lp	wariant przedsięwzięcia termomodernizacyjnego	planowane koszty całkowite	roczna oszczędność kosztów energii	procentowa oszczędność zapotrzebowania na energię	planowana kwota środków własnych i kwota kredytu		różnica między 1/12 rocznej oszczędności kosztów energii i miesięczną ratą kapitałową wraz z odsetkami	miesięczna rata kapitałowa
		zł	zł	%	zł	%		
1	ocieplenie ścian zewn. o grubości izolacji 4 cm	15967	1528	14	3993 11975	0,25 0,75	44	83
2	ocieplenie ścian zewn. o grubości izolacji 8 cm	16837	1979	18	4210 12628	0,25 0,75	77	88
3	ocieplenie ścian zewn. o grubości izolacji 11 cm	17708	2191	20	4427 13281	0,25 0,75	90	92
4	ocieplenie ścian zewn. o grubości izolacji 12 cm	17999	2292	21	4500 13499	0,25 0,75	97	94
5	ocieplenie ścian zewn. o grubości izolacji 13 cm	18288	2318	21	4572 13716	0,25 0,75	98	95

Poniższe wykresy słupkowe pokazują ile można zaoszczędzić na ogrzewaniu budynku w zależności od grubości warstwy styropianu oraz koszt realizacji poszczególnych rozwiązań

Porównanie kosztu inwestycji poszczególnych wariantów

Porównanie procentowej oszczędności kosztów energii

Najkorzystniejszym pod względem ekonomicznym i energetycznym rozwiązaniem docieplenia pełnych ścian zewnętrznych jest wariant czwarty; ocieplenie ścian grubością izolacji 12 cm pozwala także na spełnienie wymagań dotyczących maksymalnego współczynnika przenikania ciepła $\rightarrow U_{\max} = 0,3 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$. Koszt tej inwestycji (materiał z robocizną) wynosi 17 999 zł, i posiada największą procentową oszczędność zapotrzebowania na energię spośród rozpatrywanych wariantów - 21%. Wariant piąty natomiast posiada taką samą procentową oszczędność zapotrzebowania na energię 21%, tyle, że koszt inwestycji wzrasta do 18 288 zł

Zamiana istniejących okien na nowe

Przykład 1. Budynek jednorodzinny zlokalizowany w III strefie klimatycznej Ogrzewana kubatura budynku 356m^3 , średnia temperatura w budynku $t_i=+20^\circ\text{C}$, na zewnątrz $t_e=-20^\circ\text{C}$, średnia temperatura okresu grzewczego $+3^\circ\text{C}$, czas trwania sezonu grzewczego 222dni. Budynek wyposażony jest w grzejniki ogrzewania radiacyjnego, parametry nominalne czynnika grzejnego $80/60^\circ\text{C}$

Zainstalowano kocioł kondensacyjny Termet. Sprawność kotła kondensacyjnego zależna od temperatury zasilania. Wg danych technicznych dołączonych do niniejszego projektu sprawność użyteczna kotła dla średniej temperatury wody kotłowej 70°C ($t_p=60^\circ\text{C}$) wynosi 98%, sprawność użyteczna kotła dla średniej temperatury powrotnej 30°C wynosi 108%. Przyjęto, że sprawność zmienia się liniowo ze zmienną temperaturą zasilania kotła. Energii elektrycznej nie uwzględnia się w kalkulacjach, ze względu na fakt, iż pompa obiegowa będzie uruchomiona zarówno przy oknach o współczynniku $U=2,6\text{W}/\text{m}^2\text{K}$ jak i przy oknach o współczynniku $U=0,8\text{W}/\text{m}^2\text{K}$. Podobnie w obliczeniach nie uwzględnia się kosztów obsługi kotła. Koszt jednostkowy gazu (odczytany z bieżącego rachunku za gaz) wg taryfy W-2 należność za paliwo gazowe wynosi $0,8382\text{zł}/\text{m}^3 + 22\% = 1,0226\text{zł}/\text{m}^3$, opłata dystrybucyjna zmienna $\rightarrow 0,4325\text{zł}/\text{m}^3 + 22\% = 0,5277\text{zł}/\text{m}^3$, łączny koszt jednostkowy brutto gazu $\rightarrow 1,5503\text{zł}/\text{m}^3$ (do obliczeń przyjęto $1,55\text{zł}/\text{m}^3$). W kalkulacji nie uwzględniano stałej opłaty dystrybucyjnej oraz abonamentu ze względu na fakt, iż koszt ten ponoszony jest w obu wariantach (przed wymianą okien i po wymianie okien). Wartość opałowa gazu $Q_{jo}^r = 47000 \text{ kJ}/\text{kg}$, gęstość gazu $\rho=0,73\text{kg}/\text{m}^3$. Okres trwałości elementów $n = 15$ lat. Stopa oprocentowania $p=10\%$, wzrost cen gazu $ag=8\%$ (udział własnych środków 0% , kredyt 100%)

OBLICZENIA WIELKOŚCI EKONOMICZNYCH

Stopa dyskonta $q = 1 + \frac{p}{100} = 1 + \frac{10}{100} = 1,10$

Współczynnik obsługi kapitału $a = \frac{q^n \cdot (q-1)}{q^n - 1} = \frac{1,10^{15} \cdot (1,10-1)}{1,10^{15} - 1} = 0,13$

Współczynnik wzrostu kosztów gazu $k_c = 1 + \frac{a_g}{100} = 1 + \frac{8}{100} = 1,08$

Współczynnik sumacyjny kosztów $d = \frac{q^n - k_c^n}{q^n \cdot (q - k_c)} = \frac{1,1^{15} - 1,08^{15}}{1,1^{15} \cdot (1,1 - 1,08)} = 12,03$

OBLICZENIA KOSZTÓW INWESTYCYJNYCH

Obliczenia przeprowadzono na podstawie danych z projektu budowlanego – zestawienia stolarki okiennej i cennika producenta stolarki okiennej firmy Okfens Sp. z o.o.

Koszty inwestycyjne

symbol wg projektu budowlanego	D5	01	02
symbol producenta	OBD 7-8	O5/1P	O34S
ilość sztuk	1	3	5
cena jednostkowa netto	1 500,00 zł	390,00 zł	890,00 zł
dopłata 205,00zł/m ² (wsp. U=0,8)	830,39 zł	148,07 zł	430,97 zł
cena jednostkowa netto z dopłatą	2 330,39 zł	538,07 zł	1 320,97 zł
wartość netto	2 330,39 zł	1 614,21 zł	6 604,85 zł
wartość brutto	2 843,08 zł	1 969,34 zł	8 057,92 zł
wartość brutto	12 870,33 zł		
wartość montażu okien	1 500,00 zł		
łącznie wartość brutto wraz z montażem	14 370,33 zł		

Koszt inwestycyjny w roku realizacji inwestycji - $K_{i_0}=14\ 370,33$ zł; zdyskontowany przeciętny koszt roczny inwestycyjny - $K_i=K_{i_0} \times a=14\ 370,33 \times 0,13=1\ 868,14$ zł/a

OBLICZENIA ZAPOTRZEBOWANIA NA CIEPŁO PRZY ISTNIEJĄCYCH OKNACH dla $U=2,6\text{W/m}^2\text{K}$ (Purmo OZC); zgodnie z wynikami obliczeniowe zapotrzebowanie na moc cieplną wynosi **9951W**

OBLICZENIA ZAPOTRZEBOWANIA NA CIEPŁO DLA NOWYCH OKIEN dla $U=0,8\text{W/m}^2\text{K}$ (Purmo OZC); zgodnie z wynikami obliczeniowe zapotrzebowanie na moc cieplną wynosi **8614W**

OBLICZENIA RÓŻNICY KOSZTU EKSPLOATACYJNEGO ZUŻYTEGO PALIWA PRZEZ KOCIOŁ - $K_{e_0}=K_{e_0\text{ I}} - K_{e_0\text{ II}}$, gdzie: $K_{e_0\text{ I}}$ – koszt eksploatacyjny zużytego paliwa przez kocioł dla wariantu I (okna $U=2,6\text{W/m}^2\text{K}$), $K_{e_0\text{ II}}$ – koszt eksploatacyjny zużytego paliwa przez kocioł dla wariantu II (okna $U=0,8\text{W/m}^2\text{K}$), przy czym $K_{e_0\text{ I}} = k_{jg} \times V_{g\text{ I}}$, zaś $K_{e_0\text{ II}} = k_{jg} \times V_{g\text{ II}}$, gdzie: k_{jg} – koszt jednostkowy gazu, $V_{g\text{ I}}$ – strumień objętości gazu dla wariantu I, $V_{g\text{ II}}$ – strumień objętości gazu dla wariantu II

OBLICZENIA ŚREDNIEGO ZAPOTRZEBOWANIA CIEPŁA DLA TEMPERATURY ŚREDNIEJ TEMPERATURY OKRESU GRZEWczego

$$\dot{Q} = \dot{Q}_B^N \cdot \frac{t_i - \bar{t}_e}{t_i - t_e^N}$$

gdzie: $\dot{Q}_B^N$ - obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła, t_i - temperatura wewnętrzna, t_e^N - zewnętrzna temperatura obliczeniowa, $\bar{t}_e$ - średnia temperatura zewnętrzna okresu grzewczego

obliczenia dla wariantu I $\dot{Q}_B^N = 9951\text{W}$ $\dot{Q}_I = 9951 \cdot \frac{20-3}{20-(-20)} = 4229\text{W}$

obliczenia dla wariantu II $\dot{Q}_B^N = 8614\text{W}$ $\dot{Q}_{II} = 8614 \cdot \frac{20-3}{20-(-20)} = 3661\text{W}$

OBLICZENIA ILOŚCI CIEPŁA WYTWORZONEGO PRZEZ KOCIOŁ KONDENSACYJNY

$$\dot{Q}_{BI} = \dot{Q}_I \cdot 222 \frac{\text{d}}{\text{a}} \cdot 24 \frac{\text{h}}{\text{d}} \cdot 3600 \frac{\text{s}}{\text{h}} = 4229\text{W} \cdot 222 \frac{\text{d}}{\text{a}} \cdot 24 \frac{\text{h}}{\text{d}} \cdot 3600 \frac{\text{s}}{\text{h}} = 8,11 \cdot 10^{10} \text{J/a}$$

$$\dot{Q}_{BII} = \dot{Q}_{II} \cdot 222 \frac{\text{d}}{\text{a}} \cdot 24 \frac{\text{h}}{\text{d}} \cdot 3600 \frac{\text{s}}{\text{h}} = 3661\text{W} \cdot 222 \frac{\text{d}}{\text{a}} \cdot 24 \frac{\text{h}}{\text{d}} \cdot 3600 \frac{\text{s}}{\text{h}} = 7,02 \cdot 10^{10} \text{J/a}$$

OBLICZENIA ŚREDNIEJ TEMPERATURY ZASILANIA I POWROTU

$$\left[\frac{\frac{t_1 + t_2}{2} - t_i}{\frac{t_1^N + t_2^N}{2} - t_i} \right]^{1+m} = \frac{t_1 - t_2}{t_1^N - t_2^N} = \frac{t_i - \bar{t}_e}{t_i - t_e^N}$$

$$t_1 = +50,5^\circ\text{C}, t_2 = +42^\circ\text{C}$$

t_1 - średnia temperatura zasilania, t_2 - średnia temperatura powrotu, t_i - temperatura wewnętrzna (+20°C), t_1^N - obliczeniowa temperatura zasilania (+80°C), t_2^N - obliczeniowa temperatura powrotu (+60°C), t_e - średnia zewnętrzna temperatura (+3°C), t_e^N - obliczeniowa zewnętrzna temperatura (-20°C), m - wykładnik zależny od rodzaju grzejników (0,33)

OBLICZENIA ŚREDNIEJ SPRAWNOŚCI KOTŁA (%)

$$\eta_k = \eta_k|_{60^\circ\text{C}} + \frac{\eta_k|_{30^\circ\text{C}} - \eta_k|_{60^\circ\text{C}}}{60 - 30} \cdot (60 - 42) = 98 + \frac{108 - 98}{60 - 30} \cdot (60 - 42) = 104$$

OBLICZENIA STRUMIENIA OBJĘTOŚCI GAZU

$$V_{gI} = \frac{8,11 \cdot 10^{10} \text{ J/a}}{47000 \text{ kJ/kg} \cdot 1,04 \cdot 0,73 \text{ kg/m}^3} = 2272,9 \text{ m}^3/\text{a}$$

$$V_{gII} = \frac{7,02 \cdot 10^{10} \text{ J/a}}{47000 \text{ kJ/kg} \cdot 1,04 \cdot 0,73 \text{ kg/m}^3} = 1967,4 \text{ m}^3/\text{a}$$

KOSZT EKSPLOATACYJNY

$$K_{eoI} = 1,55 \text{ zł./m}^3 \cdot 2272,9 \text{ m}^3/\text{a} = 3523,00 \text{ zł./a}$$

$$K_{eoII} = 1,55 \text{ zł./m}^3 \cdot 1967,4 \text{ m}^3/\text{a} = 3049,47 \text{ zł./a}$$

$$K_{eo} = K_{eoI} - K_{eoII} = 3523,00 - 3049,47 = 473,53 \text{ zł./a}$$

PRZECIĘTNY ZDISKONTOWANY KOSZT EKSPLOATACYJNY Z UWZGLĘDNIENIEM WSPÓŁCZYNNIKA WZROSTU CEN - OSZCZĘDNOŚĆ

$$K_c = K_{io} + K_i + K_e = 14370,33 + 1868,14 - 740,55 = 15497,92 \text{ zł.}$$

$$\frac{1}{(1 + 1,1)^{15}} = 1,47 \cdot 10^{-5}$$

$$PV = -K_c \cdot 1,47 \cdot 10^{-5} = -0,23 \text{ zł.}$$

$NPV = -15497,92 - 0,23 = -15\,498,15 \text{ zł.}$ ponieważ $NPV < 0$ inwestycja jest nieopłacalna

Przykład 2. Budynek jednorodzinny (2-piętrowy, podpiwniczony, z garażem) o kubaturze 412m^3 , usytuowany w III strefie klimatycznej. Okna drewniane o współczynniku przenikania ciepła $U=2,6\text{W}/(\text{m}^2\text{K})$ wymieniono na nowe o współczynniku $U=0,8 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$. Wartość U obejmuje szybę wraz z ramą (analizę przeprowadzono za pomocą PURMO OZC 4,0 zgodnie z nową normą PN-EN 12831:2006)

Projektowe obciążenie cieplne budynku

Przed wymianą okien	12,851 kW
Po wymianie okien	11,018 kW

oszczędność energii wynosi 1,833 kW co stanowi 14% wartości sprzed wymiany okien

Roczne zapotrzebowanie na ciepło do ogrzewania

Przed wymianą okien	76,20 GJ/rok
Po wymianie okien	63,95 GJ/rok

zapotrzebowanie na ciepło zmniejsza się o 12,25 GJ/rok co stanowi 16% wartości sprzed wymiany okien

Wyniki analizy opłacalności ekonomicznej

Wymiar okna	Ilość	Cena jednostkowa	Cena montażu	Wartość
m x m		zł.	zł.	zł.
1,2 x 0,8	5	383	63	1978
1,5 x 1,0	4	530	82	2202
1,2 x 1,2	9	1020	112	9292
1,8 x 1,5	2	1700	140	3540

SUMA

17 012 zł

Cena energii ciepłej w Krakowie według stawek SPEC

cena za zamówioną moc cieplną	cena ciepła
zł/MW/m-c	zł/GJ
8540	47,3

Roczna oszczędność kosztów ΔO_{ru}

$$\Delta O_{ru} = (Q_{0U} - Q_{1U}) \cdot O_Z + 12 \cdot (q_{0U} - q_{1U}) \cdot Om =$$

$$= (76,20 - 63,95) \cdot 47,3 + 12 \cdot (0,012851 - 0,011018) \cdot 8540 = 767,27 \text{ zł}$$

Prosty czas zwrotu nakładów SPBT

$$SPBT = N_{OK} / \Delta O_{ru} = 17012 / 767,27 = 22 \text{ lat}$$

Inwestycja zwróci się po 22 latach. Biorąc pod uwagę oszczędność energetyczną wymiana starych okien na nowe może być opłacalną inwestycją. Zarówno wartości obciążenia cieplnego budynku jak i sezonowego zapotrzebowania na ciepło ulegają zmniejszeniu (z punktu widzenia opłacalności ekonomicznej należy ocenić czy obliczony czas zwrotu SPBT spełnia oczekiwania inwestora)

Wykorzystanie pompy ciepła do wspomagania systemu przygotowania ciepłej wody dla wybranego budynku

Do analizy przyjęto budynek jednorodzinny o łącznej kubaturze 450 m³ znajdujący się w III strefie klimatycznej. Budynek zamieszkuje czteroosobowa rodzina. Przyjęto, że zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową wynosi 60 l/osobę·doba. Rozpatrywany jest przypadek w którym przy istniejącym gazowym kotle kondensacyjnym zainstalowano pompę ciepła typu powietrze/woda, której średnioroczny stopień pokrycia zapotrzebowania budynku na ciepłą wodę wynosi 60%

Koszt ogrzewania budynku z istniejącym źródłem ciepła

Zapotrzebowanie na moc grzewczą do przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Dane: $V_{H_2O} = 4 \text{ osoby} \cdot 60 \text{ l/osoba} = 240 \text{ l}$, $t_z = +10^\circ\text{C}$, $t_c = +50^\circ\text{C}$, $\rho = 0,9881 \text{ kg/l}$, $c_w = 4,174 \text{ kJ/kg}\cdot\text{K}$, $m = 240 \cdot 0,9881 = 237 \text{ kg}$, $Q = m \cdot c_w \cdot \Delta t = 237 \cdot 4,174 \cdot 40 = 39569,52 \text{ kJ}$. Roczne zapotrzebowanie na moc grzewczą do przygotowania ciepłej wody – $Q_a = 0,46 \cdot 24 \cdot 365 = 4029,6 \text{ kW}$

Roczne zużycie gazu na przygotowanie ciepłej wody

$$Q_r = \frac{Q_a}{W_g \cdot \eta} = \frac{4029,6}{9,54 \cdot 0,98} = 431,01 \text{ m}^3 / \text{rok}$$

Roczne koszty za zużyty gaz; koszt jednostkowy: 0,74 zł/m³, abonament: 6,40zł, opłata sieciowa stała: 10zł, opłata sieciowa zmienna: 0,45 (R- opłata sieciowa stała + abonament)

$$K_a = Q_r \cdot K_j + R = 431,01 \cdot (0,74 + 0,45) + (6,40 + 10) \cdot 12 = 709,70 \text{ zł/rok}$$

Koszt inwestycji zamontowania pompy ciepła wspomagającej instalację przygotowania ciepłej wody. Pompa ciepła (Viessmann Vitocal 300AW) wraz z instalacją i sterownikiem o mocy 8,42kW – 48739,00 zł, biwalentny zbiornik buforowy o pojemności 390 l – 8734,00 zł - suma: I = 48739,00 +8734,00 = 57473,00 zł

Koszt ogrzewania w budynku z zainstalowaną pompą ciepła

Założono że na wyprodukowanie 1 kW ciepła potrzebne jest 0,25 kW energii elektrycznej

Zapotrzebowanie pokrywane przez pompę ciepła

$$Q_{pc} = 0,95 \cdot Q = 0,95 \cdot 0,46 = 0,437 \text{ kW}$$

Zapotrzebowanie energii elektrycznej na wyprodukowanie ciepła

$$Q_{el} = Q_{pc} \cdot 0,25 = 0,437 \cdot 0,25 = 0,109 \text{ kW}$$

Koszt jednostkowy energii elektrycznej 0,36 zł/kWh

Roczny koszt zużytej energii elektrycznej

Zapotrzebowanie na moc grzewczą do przygotowania ciepłej wody poza okresem grzewczym – $Q_g = 0,46 \cdot 24 \cdot 143 = 1578,72 \text{ kW}$

Zużycie gazu na przygotowanie ciepłej wody poza okresem grzewczym

$$Q_{rg} = \frac{Q_g}{W_g \cdot \eta} = \frac{1578,72}{9,54 \cdot 0,98} = 168,86 \text{ m}^3 / \text{rok}$$

Koszty za zużyty gaz poza okresem grzewczym

$$K_g = Q_{rg} \cdot K_j + R = 168,86 \cdot (0,74 + 0,45) + (6,40 + 10) \cdot 5 = 282,94 \text{ zł} / \text{rok}$$

Sumaryczny koszt ogrzewania budynku

$$K_c = K_{el} + K_g = 209,1 + 282,94 = 492,04 \text{ zł} / \text{rok}$$

Analiza opłacalności

Roczna oszczędność po zainstalowaniu pompy ciepła

$$K_o = K_a - K_c = 709,7 - 492,04 = 217,66 \text{ zł} / \text{rok}$$

Prosty czas zwrotu inwestycji SPBT

$$SPBT = \frac{I}{K_o} = \frac{57473}{217,66} = 264,05 \text{ lat} \Rightarrow 264 \text{ lata}$$

Wykorzystanie pompy ciepła do wspomagania systemu centralnego ogrzewania dla wybranego budynku

Przyjęto budynek jednorodzinny z użytkowym poddaszem oraz niektórymi pomieszczeniami w piwnicy o łącznej ogrzewanej kubaturze 449 m³, położony w III strefie klimatycznej. Przyjęto, że zapotrzebowanie na ciepło wynosi 25 W/m³. W opracowaniu rozpatrzono przypadek w którym przy istniejącym gazowym kotle kondensacyjnym zainstalowano pompę ciepła typu powietrze/woda, która pokrywa zapotrzebowanie budynku przez 95% sezonu grzewczego. W okresie nominalnego zapotrzebowania działa tylko kocioł który pokrywa całe zapotrzebowanie budynku na ciepło.

Koszt ogrzewania budynku z istniejącym źródłem ciepła

Nominalne zapotrzebowanie

$$Q_N = V \cdot q = 449 \text{ m}^3 \cdot 25 \frac{\text{W}}{\text{m}^3} = 11,23 \text{ kW}$$

Średnie zużycie gazu w sezonie grzewczym

Producent kotła (Viessmann Vitodens 300W) podaje zużycie gazu dla nominalnego zużycia na poziomie 1,89 m³/h. Przyjęto że kocioł pracuje na 75% nominalnego zapotrzebowania i zużywa 1,42 m³/h.

Roczne zapotrzebowanie

Czas trwania okresu grzewczego dla Katowic: 222 dni

$$Q_a = Q_N \cdot 24 \cdot 222 = 11,23 \cdot 24 \cdot 222 = 59833,44 \text{ kW/rok}$$

Roczne koszty za zużyty gaz, koszt jednostkowy: 0,6327 zł/m³

$$K_a = 1,42 \cdot K_j \cdot 24 \cdot 222 = 1,42 \cdot 1,035 \cdot 24 \cdot 222 = 7830,56 \text{ zł/rok}$$

Koszt inwestycji zamontowania pompy ciepła: pompa ciepła (Viessmann Vitocal 300AW) wraz z instalacją i sterownikiem o mocy 8,42kW – 48 739zł oraz biwalentny zbiornik buforowy o pojemności 200 l – 3960 zł

$$\text{Suma: } I = 48\,739 + 3960 = 52\,699 \text{ zł}$$

Koszt ogrzewania w budynku z zainstalowaną pompą ciepła; założono że na wyprodukowanie 1 kW ciepła potrzeba 0,25 kW energii elektrycznej

Zapotrzebowanie pokrywane przez pompę ciepła

$$Q_p = 0,75 \cdot Q_N = 0,95 \cdot 11,23 = 8,42 \text{ kW}$$

Zapotrzebowanie energii elektrycznej na wyprodukowanie ciepła

$$Q_e = Q_p \cdot 0,25 = 8,42 \cdot 0,25 = 2,11 \text{ kW}$$

Koszt jednostkowy energii elektrycznej: 0,324 zł/kWh

Roczny koszt zużytej energii

elektrycznej $K_e = Q_e \cdot 24 \cdot 211 \cdot 0,324 = 2,11 \cdot 24 \cdot 211 \cdot 0,324 = 3461,95 \text{ zł/rok}$

Roczne koszt gazu $K_g = 1,42 \cdot K_j \cdot 24 \cdot 11 = 1,42 \cdot 1,035 \cdot 24 \cdot 11 = 388,0 \text{ zł/rok}$

Sumaryczny koszt ogrzewania budynku

$$K_c = K_e + K_g = 3\,461,95 + 388,0 = 3\,849,95 \text{ zł/rok}$$

Analiza opłacalności

Roczna oszczędność po zainstalowaniu pompy ciepła

$$K_o = K_a - K_c = 7830,56 - 3849,95 = 3980,61 \text{ zł/rok}$$

Prosty czas zwrotu inwestycji SPBT $SPBT = \frac{I}{K_o} = \frac{52699}{3890,61} = 13,24 \text{ lat}$

Z przeprowadzonej analizy wynika że inwestycja zwróci się po 13,24 lat co czyni ją nieopłacalną w świetle dzisiejszych cen energii, lecz z niestabilną sytuacją geopolityczną i nie gwarantowaną dostawą paliwa gazowego inwestycja ta może okazać się trafną. Dodatkowo zastosowanie pompy ciepła może wpłynąć pozytywnie na stan środowiska naturalnego

Oplacalność zastosowania układu źródła ciepła: olejowy kocioł grzewczy i elektryczna sprężarkowa pompa ciepła (ESPE) w miejsce kotła kondensacyjnego

Dane: Nominalne zapotrzebowanie cieplne dla budynku zasilanego z analizowanego źródła ciepła 170 kW, średnia temperatura w budynku $+20^{\circ}\text{C}$, budynek znajduje się w V strefie klimatycznej, wyposażony jest w grzejniki ogrzewania radiacyjnego, parametry nominalne czynnika grzejnego centralnego ogrzewania $60/45^{\circ}\text{C}$. Temperatura początku samodzielnej pracy ESPE $\rightarrow -1^{\circ}\text{C}$, przeciętne wartości współczynnika wydajności dla okresu samodzielnej pracy 3,6 (w przypadku pracy z kotłem olejowym 2,9), dolnym źródłem dla pompy jest woda gruntowa, przeciętna wartość sprawności kotła olejowego 0,89, sprawność kotła kondensacyjnego zależna od temperatury zasilania kotła jest dla temperatury zasilania $60^{\circ}\text{C} \Rightarrow 0,99$, zaś dla $30^{\circ}\text{C} \Rightarrow 1,08$ (przyjmując liniową zmienność sprawności ze zmienną temperaturą zasilania kotła). Koszt jednostkowy energii elektrycznej 0,37 zł/kWh, koszt jednostkowy oleju 1,60 zł/dm³, koszt jednostkowy gazu 0,7 zł/m³, wartość opałowa oleju 42000 kJ/kg (gęstość oleju 850 kg/m³), wartość opałowa gazu 47.000 kJ/kg (gęstość gazu 0,73 kg/m³). Koszt jednostkowy pompy ciepła z dolnym źródłem ciepła 600 zł/kW, koszt jednostkowy kotła olejowego 290 zł/kW, koszt jednostkowy kotła kondensacyjnego 330 zł/kW (podane koszty zawierają w sobie również koszty osprzętu). Koszt jednostkowy zbiornika oleju 750 zł/m³. Koszt obsługi przyjmując jako 8% rocznych kosztów inwestycyjnych w przypadku kotła olejowego i kondensacyjnego. Koszt obsługi ESPE 5% rocznych kosztów inwestycyjnych. Okres trwałości elementów źródła przyjmując jako 18 lat (brakujące dane przyjmując według cennika).

Wielkości ekonomiczne: stopa dyskonta $\rightarrow q = 1 + P/100 = 1 + 10\%/100 = 1,1$

Współczynnik obsługi kapitału : $a = \frac{q^n (q - 1)}{q^n - 1} = \frac{1,1^{18} (1,1 - 1)}{1,1^{18} - 1} = 0,12$

Współczynniki wzrostu:

$$k_{co} = 1 + \frac{a_o}{100} = 1 + \frac{11\%}{100} = 1,1$$

$$d_o = \frac{q^n - k_{co}^n}{q^n \cdot (q - k_{co})} = \frac{1,1^{18} - 1,1^{18}}{1,1^{18} \cdot (1,1 - 1,11)} = 17,69$$

$$k_{cg} = 1 + \frac{a_g}{100} = 1 + \frac{8\%}{100} = 1,08$$

$$d_g = \frac{q^n - k_{cg}^n}{q^n \cdot (q - k_{cg})} = \frac{1,1^{18} - 1,08^{18}}{1,1^{18} \cdot (1,1 - 1,08)} = 9,34$$

$$k_{cg} = 1 + \frac{a_g}{100} = 1 + \frac{7\%}{100} = 1,07$$

$$d_{el} = \frac{q^n - k_{cel}^n}{q^n \cdot (q - k_{cel})} = \frac{1,1^{18} - 1,07^{18}}{1,1^{18} \cdot (1,1 - 1,07)} = 13,069$$

WARIANT PIERWSZY – KOCIOŁ OLEJOWY + ESPC

Koszty inwestycyjne - Koszt inwestycyjny w roku realizacji inwestycji:

$$K_{IO} = K_{iKO} \cdot (Q_B^N - Q_{tp}) + K_{iESPC} \cdot Q_{tp}$$

$$Q_{tp} = (t_i - t_p) / (t_i - t_e^N) \cdot Q_B^N = (20 - (-1)) / (20 - (-24)) \cdot 170 = 81,14$$

$$K_{IO} = 600 \cdot 81,14 + (170 - 81,14) \cdot 290 = 74453 \text{ zł}$$

Zdyskontowany przeciętny koszt roczny inwestycyjny

$$K_I = K_{IO} \cdot a = 74453 \cdot 0,12 = 8934 \text{ zł/a}$$

Koszty eksploatacyjne - Koszt eksploatacyjny zużytego paliwa w kotle olejowym:

$$K_{eoKO}^P = K_{jo} \cdot V_{oKO}$$

Zużycie oleju przez kocioł olejowy:

$$V_{oKO} = \frac{Q_B^{KO} \Big|_{-24}^{-1}}{Q_{jo}^r \cdot \eta_{KO} \Big|_{-24}^{-1}} \quad Q_B^{KO} \Big|_{-24}^{-1} = (\bar{Q}_B \Big|_{-24}^{-1} - Q_{tp}) \cdot n_z \cdot 24 \cdot 3600 = 14,06 \cdot 10^7 \text{ kJ/a}$$
$$\bar{Q}_B \Big|_{-20}^{-1} = \frac{t_i - \bar{t}_e \Big|_{-24}^{-1}}{t_i - t^N} \cdot Q_B^N = \frac{20 - (-6,2)}{20 + 24} \cdot 170 = 101,22 \text{ kW}$$

Średnia sprawność kotła olejowego:

$$\bar{\eta}_{KO} \Big|_{-24}^{-1} = 0,89 \quad V_{oKO} = \frac{14,06 \cdot 10^7}{42000 \cdot 0,89} = 3760 \text{ kg/a} = 4424,5 \text{ dm}^3 / \text{a}$$

$$K_{eoKO}^P = 1,60 \cdot 4424,5 = 7079,2 \text{ zł/a}$$

Koszty zużytej energii przez ESPC: $K_{\text{eoESPC}} = K_{\text{jel}} \cdot \left(E \Big|_{-24}^{-1} + E \Big|_{-1}^{+12} \right)$

Zużycie energii elektrycznej dla $t_e > t_p$: $E \Big|_{-1}^{+12} = \frac{Q_B \Big|_{-1}^{+12} \cdot n \cdot 24}{\bar{\varepsilon} \Big|_{-1}^{+12}}$

Zużycie energii elektrycznej dla $t_e < t_p$: $E \Big|_{-24}^{-1} = \frac{Q_{tp} \cdot n \cdot 24}{\bar{\varepsilon} \Big|_{-24}^{-1}}$

Współczynnik wydajności ESPC:

$$\varepsilon = \text{tg} \cdot \left(\frac{0,14}{\text{tg} - \text{td}} + 0,069 \right)$$

$$\varepsilon \Big|_{-1}^{12} = 36,8 \cdot \left(\frac{0,14}{36,8 - 8} + 0,069 \right) = 2,68$$

$$\varepsilon \Big|_{-24}^{-1} = 35,94 \cdot \left(\frac{0,14}{35,94 - 8} + 0,069 \right) = 2,66$$

$$E \Big|_{-1}^{+12} = \frac{57,18 \cdot 81 \cdot 24}{3,6} = 30877 \text{ kWh}$$

$$E \Big|_{-24}^{-1} = \frac{101,22 \cdot 155 \cdot 24}{2,66} = 141528 \text{ kWh}$$

Zdyskontowany przeciętny koszt roczny całkowity:

$$K_C^{\text{KO+ESPC}} = K_i + K_e = 8934 + 116065 = 124999$$

WARIANT DRUGI – KOCIOŁ GAZOWY KONDENSACYJNY

Koszty inwestycyjne - Koszt inwestycyjny w roku realizacji inwestycji:

$$K_{i0} = K_{iKK} \cdot Q_{KK}^W = 330 \cdot 170 = 56100zł$$

Zdyskontowany przeciętny koszt roczny inwestycyjny: $K_i = K_{i0} \cdot a = 56100 \cdot 0,12 = 6732zł/a$

Koszty eksploatacyjne: $K_e = K_{eo}^P \cdot a \cdot d_P + K_{eo}^O \cdot a \cdot d_O$

Koszty eksploatacyjne zużytego paliwa: $K_{eo}^P = K_{eoKK}^P$

Koszty eksploatacyjne zużytego paliwa przez KK : $K_{eoKK}^P = k_{jg} \cdot \dot{V}_{gKK}$

Zużycie gazu przez KK:

$$\dot{V}_{gKK} = \frac{Q_B^{KK} \Big|_{-24}^{tp}}{Q_{jo}^r \cdot \eta_{KK} \Big|_{-24}^{tp}} + \frac{Q_B^{KK} \Big|_{tp}^{+12}}{Q_{jo}^r \cdot \eta_{KK} \Big|_{tp}^{+12}}$$

$$Q_B^{KK} \Big|_{tp}^{+12} = \bar{Q}_S \Big|_{-1}^{+12} n \cdot 24 \cdot 3600$$

Średnia temperatura $\bar{t}_e \Big|_{-1}^{+12}$ dla $(0 \leq t_e \leq +12^\circ C)$

$$t_e \left(\overline{t_{e2} - t_{e1}} \right) = \frac{\bar{t}_{e2} \cdot t_{e2}^n - \bar{t}_{e1} \cdot t_{e1}^n}{t_{e2}^n - t_{e1}^n} \quad \bar{t}_e \Big|_{-1}^{+12} = \frac{\bar{t}_e \Big|_{-24}^{+12} \cdot Z \Big|_{-24}^{+12} - \bar{t}_e \Big|_{-24}^{-1} \cdot Z \Big|_{-24}^{-1}}{Z \Big|_{-24}^{+12} - Z \Big|_{-24}^{-1}} = \frac{1,3 \cdot 236 - (-6,2 \cdot 81)}{236 - 81} = 5,2^\circ C$$

Średnie zapotrzebowanie ciepła dla tej temperatury:

$$\dot{Q}_{-1}^{+12} = \dot{Q}_B^N \cdot \frac{t_i \cdot \bar{t}_e \Big|_{-1}^{+12}}{t_i - t_e^N} = 170 \cdot \frac{20 - 5,2}{20 + 24} = 57,18 \text{ kW}$$

Ilość ciepła wytworzona przez kocioł kondensacyjny:

$$Q_B^{KK} \Big|_{-1}^{+12} = 57,18 \cdot 155 \cdot 24 \cdot 3600 = 7,65 \cdot 10^8 \text{ kJ / a}$$

Średnia sprawność kotła kondensacyjnego dla $t_e \geq t_p$

$$\left[\frac{\frac{t_1 + t_2}{2} - t_i}{\frac{t_1^N \cdot t_2^N}{2} - t_i} \right]^{1+m} = \frac{t_1 - t_2}{t_1^N - t_2^N} = \frac{t_i - t_e \Big|_{-1}^{+12}}{t_i - t_e^N}$$

$$\left[\frac{\frac{t_1 + t_2}{2} - 20}{\frac{60 \cdot 45}{2} - 20} \right]^{1+0,33} = \frac{t_1 - t_2}{60 - 45} = \frac{20 - 5,2}{20 + 24}$$

$$t_1 = 36,85^\circ\text{C}$$

$$t_2 = 31,8^\circ\text{C}$$

$$\eta_{KK} \Big|_{-1}^{+12} = \eta_{KK} \Big|_{60^\circ\text{C}} + \frac{\eta_{KK} \Big|_{30^\circ\text{C}} - \eta_{KK} \Big|_{60^\circ\text{C}}}{60 - 30} \cdot (60 - 31,8) = 107,5\%$$

Ciepło wytwarzane przez KK w okresie $t_e < t_p$

$$Q_B^{KK} \Big|_{-24}^{-1} = 81,14 \cdot 81 \cdot 24 \cdot 3600 = 5,68 \cdot 10^8 \text{ kJ/a}$$

Średnia sprawność kotła kondensacyjnego dla $t_e < t_p$

Średnia temperatura $\bar{t}_e \Big|_{-24}^{-1}$ $\bar{t}_e \Big|_{-24}^{-1} = -6,2^\circ\text{C}$

$$\left[\frac{\frac{t_1 + t_2}{2} - t_i}{\frac{t_1^N \cdot t_2^N}{2} - t_i} \right]^{1+m} = \frac{t_1 - t_2}{t_1^N - t_2^N} = \frac{t_i - t_e \Big|_{-1}^{+12}}{t_i - t_e^N}$$
$$\eta_{KK} \Big|_{-24}^{-1} = \eta_{KK} \Big|_{60^\circ\text{C}} + \frac{\eta_{KK} \Big|_{30^\circ\text{C}} - \eta_{KK} \Big|_{60^\circ\text{C}}}{60 - 30} \cdot (60 - 31,24) = 107,6\%$$
$$\left[\frac{\frac{t_1 + t_2}{2} - 20}{\frac{60 \cdot 45}{2} - 20} \right]^{1+0,33} = \frac{t_1 - t_2}{60 - 45} = \frac{20 - 6,2}{20 + 24}$$
$$V_{gKK} = \frac{7,65 \cdot 10^8}{47000 \cdot 1,075} + \frac{5,68 \cdot 10^8}{47000 \cdot 1,076} = 29372,5 \text{ kg/a} = 36126,8 \text{ m}^3/\text{a}$$

$$t_1 = 35,94^\circ\text{C}$$

$$t_2 = 31,24^\circ\text{C}$$

Koszt eksploatacyjny: $K_{eoKK}^P = 0,7 \cdot 36126,8 = 25289 \text{ z1/a}$

Koszt eksploatacyjny obsługi $K_{eo}^O = 0,08 \cdot 6732 = 538,56 \text{ z1/a}$

$$K_e = 25289 \cdot 0,12 \cdot 9,34 + 538,56 \cdot 0,12 \cdot 7,59 = 28834 \text{ z1/a}$$

Zdyskontowany przeciętny roczny koszt całkowity:

$$K_C^{KK} = 28834 + 6732 = 35566 \text{zł/a}$$

Z przeprowadzonej analizy wynika, że wariant drugi jakim jest samodzielnie pracujący kondensacyjny kocioł grzewczy jest ekonomicznie lepszym rozwiązaniem

Przeanalizować opłacalność zastosowania rekuperatora ciepła w układzie wentylacyjnym budynku

Dane: kubatura powierzchni wentylowanej w budynku 1200m³, liczba wymian powietrza dla pracy podstawowej 0,9/h, a dla pracy oszczędnej 0,3/h, średnia temperatura powietrza w pomieszczeniach w okresie pracy podstawowej +20°C, a w okresie pracy oszczędnej +16°C, sprawność wymiennika ciepła w okresie pracy podstawowej 0,58, a w okresie pracy oszczędnej 0,55. Budynek znajduje się w III strefie klimatycznej, temperatura końca okresu ogrzewania +12°C, koszt rekuperatora 6300zł (żywność 22 lat). Koszt jednostkowy energii elektrycznej 0,5 zł/kWh, nagrzewnica w układzie wentylacyjnym zasilana jest przez kocioł grzewczy olejowy, którego średnia sprawność roczna wynosi 0,92, wartość opałowa oleju 44500 kJ/kg, koszt jednostkowy oleju 1,70 zł/dm³, czas pracy podstawowej układu wentylacyjnego i grzewczego 17 h/dobę, spadek ciśnienia przy przepływie powietrza przez rekuperatora: w okresie pracy podstawowej 60 Pa, a w okresie pracy oszczędnej 17 Pa. Założyć, że w czasie pracy poza okresem grzewczym wymiennik jest zastąpiony wkładką, której opór możemy pominąć. Przyjąć, że temperatury powietrza usuwanego są równe temperaturze powietrza w pomieszczeniu

Pominać: koszty obsługi i montażu, zmiany mocy nominalnej wentylatora i kotła ogrzewanego na skutek zastosowania rekuperatora. Założyć stałą sprawność wentylatora 0,72. **Przyjąć:** współczynnik kosztów energii elektrycznej 5%, współczynnik wzrostu kosztów paliwa 4%, stopa dyskonta 8%. Brakujące wartości dobrać wg obowiązujących cenników. Opłacalność uzasadnić poprzez określenie średnich rocznych kosztów całkowitych. Wyznaczyć wartość NPV (z normy PN-82/B-02020 odczytano liczbę dni w których temperatura jest niższa od + 12°C; n = 217 dni, zaś średnia temperatur w tym okresie wynosi +2,1°C).

Wielkości ekonomiczne: $q = 1 + \frac{r}{100} = 1 + \frac{8}{100} = 1,08$

$$a = \frac{q^n (q - 1)}{q^n - 1} = \frac{1,08^{22} (1,08 - 1)}{1,08^{22} - 1} = 0,098$$

Współczynnik wzrostu kosztów cen energii elektrycznej:

$$K_{ee} = 1 + \frac{e_e}{100} = 1 + \frac{5}{100} = 1,05 \quad d_{el} = \frac{q^n - (K_{ee})^n}{q^n (q - K_{ee})} = \frac{1,08^{22} - 1,05^{22}}{1,08^{22} (1,08 - 1,05)} = 15,40$$

Współczynnik wzrostu cen paliwa:

$$K_{ep} = 1 + \frac{e_p}{100} = 1 + \frac{4}{100} = 1,04 \quad d_{ep} = \frac{q^n - (K_{ep})^n}{q^n (q - K_{ep})} = \frac{1,08^{22} - 1,04^{22}}{1,08^{22} (1,08 - 1,04)} = 14,10$$

Wariant bez rekuperatora. Maksymalne zapotrzebowanie ciepła do ogrzania powietrza w układzie wentylacyjny. W okresie pracy podstawowej

$$Q_{pod}^N = \rho(V_w)_{pod} c_p \Delta t = 1,2 \frac{1200 * 0,9}{3600} 1 * (20 + 20) = 14,4 kW$$

W okresie pracy oszczędnej

$$Q_{oszcz}^N = \rho(V_w)_{oszcz} c_p \Delta t = 1,2 \frac{1200 * 0,3}{3600} 1 * (16 + 20) = 4,32 kW$$

$$E_{pod} = \rho(V_w)_{pod} c_p \Delta t_R h = 1,2 \left[\frac{1200 * 0,9}{3600} \right] * 1,0 * (20 - 2,1) \left(217 * \frac{17}{24} 24 \right) = 23771,92 kWh = 85,58 GJ$$

W okresie pracy oszczędnej

$$E_{oszcz} = \rho(V_w)_{oszcz} c_p \Delta t_R h = 1,2 \left[\frac{1200 * 0,3}{3600} \right] * 1,0 * (16 - 2,1) \left(217 * \frac{21-17}{24} 24 \right) = 1447,82 kWh = 5,21 GJ$$

Roczne zużycie paliwa w roku zerowym

$$V_p = \frac{E}{Q_j \eta_{kot} \rho_{ol}}$$

W okresie pracy podstawowej

$$V_{pp} = \frac{85,58 * 10^6 kJ}{44500 * 860 * 0,92} = 2,431 \frac{m^3}{a} = 2431 \frac{dm^3}{a}$$

W okresie pracy oszczędnej $V_{po} = \frac{5,21 * 10^6 kJ}{44500 * 860 * 0,92} = 0,148 \frac{m^3}{a} = 148 \frac{dm^3}{a}$

Całkowite roczne zużycie paliwa $V_{PC} = V_{pp} + V_{po} = 2431 + 148 = 2579 \frac{dm^3}{a}$

Roczny koszt eksploatacyjny kotła grzewczego olejowego $K_e = V_{pc} * k_{jp} = 2579 * 1,70 = 4384,3 \frac{zl}{a}$

Przeciętny zdyskontowany koszt całkowity $K_{c1} = K_e * a * d_{ep} = 4384,3 * 0,098 * 14,1 = 6058,22 \frac{zl}{a}$

Wariant z zastosowaniem rekuperatora.

Ilość ciepła odzyskana przy temperaturze nominalnej. W okresie pracy podstawowej

$$Q_{opod} = Q_{pod}^N * \eta_{rpod} = 14,4 * 0,58 = 8,352 kW$$

W okresie pracy oszczędnej

$$Q_{ooszcz} = Q_{oszcz}^N * \eta_{roszcz} = 4,32 * 0,55 = 2,376 kW$$

Roczna ilość zaoszczędzonej energii. W okresie pracy podstawowej

$$E_{rpod}^o = E_{pod} * \eta_{rpod} = 85,58 * 0,58 = 49,64GJ$$

W okresie pracy oszczędnej $E_{roszcz}^o = E_{oszcz} * \eta_{roszcz} = 5,21 * 0,55 = 2,86GJ$

Roczna ilość paliwa potrzebna do ogrzania powietrza

$$V_{epal} = \frac{(E_{pod} - E_{rpod}^o)}{Q_j * \rho_{ol} * \eta_k} + \frac{(E_{oszcz} - E_{roszcz}^o)}{Q_j * \rho_{ol} * \eta_k} =$$
$$\frac{(85,58 - 49,64) * 10^6}{44500 * 860 * 0,92} + \frac{(5,21 - 2,86) * 10^6}{44500 * 860 * 0,92} = 1,087 \frac{m^3}{a} = 1087 \frac{dm^3}{a}$$

Roczny koszt paliwa $K_{ep}^o = V_{epal} * k_{jpal} = 1087 * 1,7 = 1847,9 \frac{zl}{a}$

Zyski energii elektrycznej uzyskanej z wentylatora. Dodatek mocy wentylatora. W okresie pracy podstawowej

$$P_{pod} = \frac{(V_w)_{pod} * \Delta p_{pod}}{\eta_w} = \frac{1200 * 0,9 * 60}{3600 * 0,72} = 25W$$

W okresie pracy oszczędnej

$$P_{oszcz} = \frac{(V_w)_{oszcz} * \Delta p_{oszcz}}{\eta_w} = \frac{1200 * 0,3 * 17}{3600 * 0,72} = 2,36W$$

Roczne zapotrzebowanie energii.

$$E_{wpod} = P_{pod} * n * 24 \frac{17}{24} =$$

W okresie pracy podstawowej

$$\frac{25}{100} * 217 * 24 \frac{17}{24} = 92,225kWh/a$$

$$E_{woszcz} = P_{oszcz} * n * 24 \frac{17}{24} =$$

W okresie pracy oszczędnej

$$\frac{2,36}{100} * 217 * 24 \frac{24-17}{24} = 3,585kWh/a$$

Całkowite zapotrzebowanie

energii

$$E_{wc} = E_{wpod} + E_{woszcz} = 92,225 + 3,585 = 95,81 kWh/a$$

Roczny koszt energii elektrycznej

$$K_{eel}^o = E_{wc} * k_{jel} = 95,81 * 0,5 = 47,90 \frac{zł}{a}$$

Przeciętny zdyskontowany koszt całkowity

$$K_e = K_{ep}^o * a * d_{ep} + K_{eel}^o * a * d_{el} = 1847,9 * 0,098 * 14,10 + 47,90 * 0,098 * 15,40 = 2625,72 \frac{zł}{a}$$

Koszt inwestycyjny rekuperatora $K_i^o = 6300zł$

Zdyskontowany skumulowany roczny koszt inwestycyjny $K_i = K_i^o * a = 6300 * 0,098 = 617,4 \frac{zł}{a}$

Przeciętny zdyskontowany koszt całkowity $K_{c2} = K_i + K_e = 617,4 + 2625,72 = 3243,12 \frac{zł}{a}$

Wartość bieżąca netto NPV. Roczny przeciętny zdyskontowany zysk całkowity w wyniku zastosowania rekuperatora wynosi:

$$K_{c1} - K_{c2} = 6058,22 - 3243,12 = 2815,1 \frac{zł}{a}$$

Koszt rekuperatora 6300 zł o żywotności 22 lata daje

$$\text{NPV} = - 6300 + 37159,32 = 30859,32 \text{ zł}$$

Analiza opłacalności energetycznej i ekonomicznej zastosowania ogrzewania i chłodzenia układu powietrznego z gruntowym wymiennikiem ciepła dla budynku jednorodzinnego

Budynek jednorodzinny dwu kondygnacyjny o łącznej kubaturze 490m³ (III strefa klimatyczna). Wyposażony jest w kocioł gazowy kondensacyjny oraz w wentylację mechaniczną nawiewno–wywiewną z odzyskiem ciepła (rekuperatorem). Rozpatrywany jest przypadek zainstalowania gruntowego wymiennika ciepła wspomagającego centralę wentylacyjną – zimą odpowiada za podgrzanie wstępne powietrza, a latem za schłodzenie. Przyjęto, zapotrzebowanie na ciepło wynosi 25 W/m³

Koszt ogrzewania budynku z istniejącym źródłem ciepła

Nominalne zapotrzebowanie $Q_N = V \cdot q = 490 \text{ m}^3 \cdot 25 \frac{\text{W}}{\text{m}^3} = 12,25 \text{ kW}$

Średnie zużycie gazu w sezonie grzewczym; producent kotła [Vitodens 300-W](#) podaje zużycie gazu dla nominalnego zużycia na poziomie 1,87 m³/h. Przyjęto że kocioł pracuje na 80% nominalnego zapotrzebowania i zużywa 1,5 m³/h

Roczne zapotrzebowanie; czas trwania okresu grzewczego 01.10 – 31.03 (182 dni)

$$Q_a = Q_N \cdot 24 \cdot 182 = 12,25 \cdot 24 \cdot 182 = 53508 \frac{\text{kWh}}{\text{rok}}$$

Roczna oszczędność przy zastosowaniu GWC (osobne obliczenia) – pokrywa 5% zapotrzebowania na ogrzanie $Q_o = 2768,5 \text{ kWh/rok}$

Roczny koszt za zużyty gaz; koszt jednostkowy: 1,2 zł/m³

$$K_a = 1,5 \cdot K_j \cdot 24 \cdot 182 = 1,5 \cdot 1,2 \cdot 24 \cdot 182 = 7862,4 \text{ zł/rok}$$

Roczna oszczędność przy zastosowaniu GWC

$$K_g = 1,5 \cdot K_j \cdot 24 \cdot 11 = 1,5 \cdot 1,2 \cdot 24 \cdot 11 = 475,2 \text{ zł/rok}$$

Koszt chłodzenia budynku (przy założeniu, że temperatura powietrza obniżona zostanie o 5 K)

Nominalne zapotrzebowanie na chłód (osobne obliczenia) – $Q_{ch} = 6,065 \text{ kW}$

Roczne zapotrzebowanie przy założeniu że w roku jest 25 dni gdy o temperaturze zewnętrznej wyższej niż +25°C

$$Q_a = Q_{ch} \cdot 24 \cdot 25 = 6,065 \cdot 24 \cdot 25 = 3639 \text{ kWh/rok}$$

Roczna oszczędność przy zastosowaniu GWC (osobne obliczenia)

$$Q_0 = 1037,7 \text{ kWh/rok}$$

Koszt jednostkowy energii elektrycznej 0,324 zł/kWh; roczny koszt energii elektrycznej

$$K_{e-ch} = Q_{ch} \cdot 24 \cdot 25 \cdot 0,324 = 6,065 \cdot 24 \cdot 25 \cdot 0,324 = 1179,04 \text{ zł/rok}$$

Roczna oszczędność przy zastosowaniu GWC

$$K_{e-GWC} = Q_0 \cdot 0,324 = 1037,7 \cdot 0,324 = 336,21 \text{ zł/rok}$$

Koszt inwestycji zamontowania gruntowego wymiennika ciepła (Rehau)

	Materiały	szt.	cena jedn.	z VAT
1	Rury AWADUKT Thermo do DN 200 - 6m	5	534	651,48
2	Kolano AWADUKT PP	10	112	136,64
3	Rury AWADUKT Thermo do DN 200 - 5m	5	141	172,02
4	Wieżowa czerpnia powietrza AWADUKT Thermo	1	2116	2581,52
5	Komplet filtrów AWADUKT Thermo	1	236	287,92
6	Studnia zbierająca kondensat AWADUKT Thermo	1	1076	1312,72
7	Właz żeliwny AWADUKT Thermo	1	584	712,48
8	Odływ kondensatu AWADUKT Thermo	1	513	625,86
9	Syfon kulowy AWADUKT Thermo	1	276	336,72
10	Przejście szczelne* AWADUKT Thermo	1	56	68,32
	SUMA			6885,68

Założono, że montaż gruntowego wymiennika ciepła wyniesie 3000zł; całkowity koszt inwestycji (*I*) wyniesie **9885,68 zł**

Analiza opłacalności - sumaryczny koszt ogrzewania i chłodzenia budynku

$$K_s = K_g + K_{ch} = + 1179,04 = 9041,44 \text{ zł/rok}$$

Sumaryczna oszczędność kosztów ogrzewania i chłodzenia budynku po zainstalowaniu GWC $K_{so} = K_g - K_c = 475,2 + 336,21 = 811,41 \text{ zł/rok}$

Prosty czas zwrotu inwestycji SPBT $SPBT = \frac{I}{K_o} = \frac{9885,68}{811,41} = 12,18 \text{ lat}$